

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ГЕОГРАФІЇ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з географії здійснюється за 12-бальною шкалою.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень
I. Початковий	1	Учень (учениця) розрізняє окремі географічні явища чи об'єкти (гори і рівнини, суходіл і океан, село і місто, галузь і т. д.) та з допомогою вчителя знаходить їх на карті
	2	Учень (учениця) за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє один або декілька запропонованих географічних об'єктів та з допомогою вчителя намагається знайти їх на карті
	3	Учень (учениця) у деяких випадках дає нечіткі характеристики географічних об'єктів; за допомогою вчителя знаходить їх на карті, може самостійно розрізнити окремі географічні поняття
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять і термінів за допомогою вчителя. Називає, відповідно до теми конкретного уроку, компоненти географічної оболонки та складові господарства; повторює за зразком практичну роботу; під час відповіді намагається користуватися географічною картою
	5	Учень (учениця) відтворює частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом. Намагається робити висновки без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою
	6	Учень (учениця) самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює значну частину вивченого матеріалу у відповідності з його викладом у підручнику. З допомогою вчителя виявляє причинно-наслідкові зв'язки, ілюструє їх власними прикладами. На середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою
III. Достатній	7	Учень (учениця) має достатні географічні знання і застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій. Має цілісне уявлення про Достатній природні та суспільні явища, вміє вести спостереження за навколишнім середовищем; достатньо володіє картографічним матеріалом
	8	Учень (учениця) засвоїв основні уявлення, поняття і категорії географічної науки про Землю та господарську діяльність людини. Застосовує здобуті знання на практиці, використовуючи прийоми аналізу статистичних даних про господарство і населення, показує їх зміну у часі. Вміє наводити приклади взаємодії людини і природи;

		знає обов'язкову географічну номенклатуру
	9	Учень (учениця) на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про компоненти природи і просторову організацію господарства; пояснює причинно-наслідкові зв'язки в природі і господарстві; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом
IV. Високий	10	Учень (учениця) усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку певних процесів та явищ, передбачених навчальною програмою; пояснює прикладне значення географічних знань, дає розгорнуту відповідь, відбирає необхідні знання; вільно застосовує більшість географічних понять та може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом
	11	Учень (учениця) має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження і висновки, вміє працювати з рекомендованими вчителем джерелами географічної інформації; на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію
	12	Учень (учениця) володіє ґрунтовними географічними знаннями у межах вимог навчальної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує природні та суспільні явища, робить відповідні висновки і узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує

ВИЛА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ГЕОГРАФІЇ

Оцінюючи навчальні досягнення учнів з географії, необхідно враховувати:

- правильність і науковість викладення матеріалу, повноту розкриття понять і закономірностей, точність вживання географічної та картографічної термінології;
- ступінь самостійності відповіді;
- логічність, доказовість у викладенні матеріалу;
- ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх, специфічних умінь (робота з картографічними, статистичними та іншими додатковими матеріалами).

Оцінюючи результати навчальної діяльності учнів з географії, необхідно враховувати рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості практичних умінь, досвід творчої діяльності. Вимоги до оцінювання результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності. Оцінювання ґрунтується на позитивному підході, що, передусім, передбачає врахування рівня досягнень учня. Оцінювання навчальних досягнень учнів з географії здійснюється з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей і передбачає диференційований підхід

щодо його організації. Критерієм оцінки роботи учнів є не стільки обсяг навчального матеріалу, що залишився в пам'яті, скільки вміння його аналізувати, узагальнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, використовувати в життєвих ситуаціях, вміння самостійно здобувати знання. При цьому важливо використовувати під час вивчення географії мотиваційний потенціал для учнів: авансування успіху, спонукання до самоаналізу, самооцінки, самопізнання, інтенсифікація того змісту навчального матеріалу, який має особистісне значення для учнів.

Підсумкова (контрольна) робота, одна на рік готується вчителем (тестовий формат з картографічним завданням), виконується письмово і є обов'язковою. Практичні роботи (мінімум 2 на семестр) оцінюються обов'язково. Дослідження (мінімум 1 на семестр) оцінюється обов'язково.

Використовуються різні форми проведення перевірки навчальних досягнень:

- усне опитування;
- виконання самостійних робіт, практичних робіт, досліджень, проєктів;
- тестування (усне, письмове, комп'ютерне);
- письмова контрольна робота

ПРОЦЕДУРИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ГЕОГРАФІЇ

Основними видами оцінювання є **поточне, формувальне, тематичне, семестрове, річне.**

Формувальне – здійснюється під час навчання та сприяє кращим результатам учнів і ґрунтується на поставлених цілях (оцінювання для навчання). Це постійне оцінювання, яке розпочинається з попереднього оцінювання знань, умінь учнів на початку теми та впродовж її вивчення. Формувальне оцінювання включає: самооцінювання, оцінювання учнями, оцінювання співробітництва та оцінювання результатів проєктної діяльності.

Алгоритм діяльності вчителя щодо організації формувального оцінювання:

- формулювання об'єктивних та зрозумілих для учнів навчальних цілей;
- створення ефективного зворотнього зв'язку;
- забезпечення активної участі учнів у процесі пізнання;
- ознайомлення учнів з критеріями оцінювання;
- забезпечення можливості й уміння учнів аналізувати власну діяльність;
- корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

Тематичне оцінювання здійснюється з урахуванням поточних оцінок за різні види навчальних робіт, зокрема, практичні роботи (мінімум 2 на семестр).

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичного. При виставленні оцінки за семестр ураховується складність і значущість окремих тем для формування предметної компетентності, динаміку

навчальних досягнень учнів. У разі відсутності оцінки за одну або кілька тем, що вивчались упродовж семестру, семестрова оцінка може бути нижча середнього арифметичного наявних тематичних оцінок.

Річне оцінювання здійснюється за результатами I та II семестрів.

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з географії у формі ДПА (9 клас) використовуються завдання програмового матеріалу курсу географії з 6 по 9 клас.

Робота ДПА передбачає тестові завдання різних типів і рівнів складності, зокрема:

завдання з вибором однієї правильної відповіді із чотирьох запропонованих;

завдання на визначення відповідності;

завдання множинного вибору з короткою відповіддю;

завдання відкритого типу, що передбачають розгорнуту відповідь;

завдання відкритої форми з короткою відповіддю, що передбачають математичні розрахунки;

завдання на контурній карті.

Загальна кількість завдань – 36, за які можна отримати 100 балів.

Таблиця для переведення балів за роботу у 12-бальну шкалу

Оцінка	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Бали	1-9	10-18	19-27	28-35	36-43	44-51	52-59	60-67	68-75	76-83	84-91	92-100

Учні 11 класів складають ДПА у формі зовнішнього незалежного оцінювання (за бажанням). Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з географії у формі ДПА (11 клас) використовуються завдання, критерії та оцінювання, що розробляються МОН спільно з УЦОЯО.

Такі ж критерії, правила та процедури оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з географії діють для учнів, що здобувають освіту за індивідуальною формою навчання (екстернат, сімейна, педагогічний патронаж).